

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

xj. De Litis contestatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

culum immineret, vel scandalū timeri possit: & alij, qui nō minus secularibus, quā Pontificijs legibus continentur.

Spoliatus potest suspenso petitorio ante cōclusionem in causa, intentare possessorium: seu si sit conclusum, nisi tamen aliter iudici videatur. h. d.

Postremò sciendū est, in spoliantis odium cōstitutum esse, si spoliatus proprietatis litē ingressus fuerit, nullam de illata sibi violentia mentionem faciens, ante quā renunciatū sit, aut conclusum in proprietatis iudicio, vt idem debeat super possessorio, etiam petitorio suspenso, audiri. Quòd si renunciatum fuerit, vel cōclusum, vt iam possit causa proprietatis sententia terminari, ne lites litibus inculcentur, & via possit fraudibus aperiri, causa non decisa, possessorio non erit vtendum: nisi iudex, qui de causa cognoscit, hoc ipsum ex iusta causa viderit expedire: puta, cum ex spicuis iudicij iniquitas inuictoris facile arguitur, & spoliato casu, siue dolo spoliatoris dominium probandi facultas subtrahita fuerit.

DE LITIS CONTESTATIONE,

TITVLVS XI.

Litis contestatio est fundamentum iudicij, quo deficiente frustra superaddificabitur. Et, quando dicatur lis contestata. h. d.

Hactenus ea complexi fuimus, quæ plerūque ante causarum discussionē vertuntur, quæ non tam iudicij partes habentur, quā iudiciorum preparatoria: perueniamus nūc ad ea, quibus ipsum iudiciū cōstituitur. Est autem iudiciorū quasi fundamentum quoddam, lites cōtestatio: nam si illa à partibus prætermissa fuerit, procul dubio omnia, quæ sequuta fuerint, corruent, seq; ipsos litigatores inanib. laboribus, & sumptibus vexabunt: vnde nec testes recipi, nec ad sententiam per iudicem procedi poterit. Ea verò fit per petitionem in iure propositam, & congruam responsionem sequutam, animo contestandi litem factam, cum iudex per narrationem negocij causam audire cœperit: vnde si quis positionibus simpliciter respondeat, aut peremptoriam exceptionem proponat, nequaquam per hoc esse facta contestatio lites intelligitur.

Procurator, tutor, & similes, possunt litem contestari. h. d.

Fit autē lites contestatio non solum per principales, sed etiā per procuratorem, tutorem, & personas similes.

Aduocati responsio nisi sit statim reuocata, facit lites contestationem. h. d.

An aduocati responsio lites contestationem faciat? dubitari potest, & ex facto responsum

cap. pastoralis. ext. de causa poss. et proprieti.

cap. 1. extra. eod. tit.

cap. duob. et 2. §. licet. extra. de election.

cap. 1. extra. eod.

sum est, nisi statim reuocata fuerit, illius quoque responsione contestationem fieri.

Cum officium iudicis pro actione instituitur, est necessaria litis contestatio. h. d.

Nec solum, cum per actionem iudicium instituitur, erit litis contestatio necessaria: sed etiam ubicumque iudicis officium pro ipsa proponitur actione: vel utri, cum restitutio in integrum non incidere, sed principaliter postulari.

Qui effectus sequantur ex litis contestatione. h. d.

Igitur sequuta contestatione reus & iudici subijcitur, & actori obligatur, dilatorijs exceptionibus via precluditur, actiones perpetuantur, prescriptio interrumpitur, alij quoque effectus emanant, ut tam Civilibus, quam Ecclesiasticis constitutionibus suis locis traditur.

Cum civiliter agitur, & probabiliter de morte testium, vel diuturna absentia timetur, possunt examinari testes etiam lite non contestata. h. d.

Admonendi tamen sumus, quod traditum est, lite non contestata non posse testes recipi, aut ad sententiam perueniri, non esse perpetuum. Nam si forte de morte testium timeatur, vel absentia diuturna, cum Civiliter est agendum, ne veritas occultetur, & probationis copia fortuitis casibus subtrahatur, se-

nes, & valetudinarij, & alij testes, de quibus ex probabili causa timeatur, etiam lite non contestata sunt admittendi, seu pars conuenta sit contumax, seu sine dolo sit absens, ut conveniri non possit.

Qui testes examinavit ad perpetuam rei memoriam, debet intra annum, vel conuenire aduersarium, uel examen denunciare. h. d.

Debet tamen actor intra annum, ex quo facultas sibi data fuerit, aduersarium conuenire, aut saltem huiusmodi testium receptionem eidem denunciare: alioqui attestaciones sic receptae non valebunt, ne forte hoc procuretur in fraudem, ut scilicet processu temporis exceptiones legitimae ad repellendum testes, vel alia, locum habere non possint.

Nota ex isto §. bonam regulam ad cognoscendum, quando non est necessaria litis contestatio. h. d.

Sunt & alij casus, in quibus absque litis contestatione legitime possunt testes produci, & lis sententia terminari: quos tam ex his, quae supra de contumacia diximus, quam etiam ex alijs locis cognoscere licebit. Et generaliter, ubicumque libellus non exigitur, aut ius agendi contra certam personam non dirigitur, litis contestatio non est necessaria.

cap. fin. §. sed si. extr. ut lite non contest.

d. cap. fin. §. sunt et alij. ut lit. non contest.

** extr. ut lite non contest. per totum. et cap. i. eod. tit. extra.*